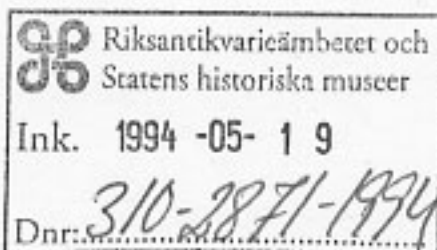

BESLUT

1994-05-17

221-7456-92

LÄNSSTYRELSEN
SKARABORG
**Byggnadsminnesförklaring av Fredsbergs prästgård,
Fredsbergs socken, Töreboda kommun.**
Beslut

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 3 kap 1 § lagen (SFS 1988:950) om kulturminnen m m Fredsbergs prästgård på fastigheten Fredsbergs prästbol 2:1 för byggnadsminne.

Länsstyrelsen meddelar med stöd av 3 kap 2 § samma lag följande skyddsföreskrifter.

1. Byggnaderna 1, 2, 3 och 4 får inte rivas, flyttas eller till sitt yttre byggas om eller på annat sätt förändras. Här i omfattas t ex byte av fönster och dörrar samt ommålning.
2. I byggnaderna 1, 2 och 3 får inte göras ingrepp i stommen. I bottenvåningen i byggnad 1, f d bostadsdelen i byggnad 2 och i byggnad 3 får inte rumsindelningen ändras. I byggnad 3 och f d bostadsdelen i byggnad 2 får inte göras ingrepp eller ändring av fast inredning, såsom kakelugnar, listverk, spegeldörrar och trapphus.
3. Byggnaderna skall underhållas så att de inte förfaller. Vård- och underhållsarbeten skall utföras med traditionella byggnadsmaterial och färger på ett sådant sätt att det kulturhistoriska värdet inte minskar.
4. Det område kring byggnaderna som på bilagda karta avgränsats med röd linje skall hållas i sådant skick att byggnadernas karaktär och utseende inte förvanskas. Rester av äldre trädgård får ej borttagas.

Om det finns särskilda skäl får länsstyrelsen lämna tillstånd till att byggnadsminnet ändras i strid med skyddsföreskrifterna. Om församlingen i framtiden får behov av att uppföra en ny prästgård/tjänstebostad bedömer länsstyrelsen att det kan ske i trädgårdens norra del under förutsättning att den utformas och placeras med stor hänsyn till den gamla prästgårdsbyggnaden och till bevarade rester av den äldre trädgården.

Postadress
542 85 MARIESTAD

Besöksadress
HAMNGATAN 1

Telefon
0501-650 00

Telefax
0501-65 201

Postgiro
351 86-6

1994-06-13 Beslut
Lagkraftlös
aa
JP

Redogörelse för ärendet

Fredsbergs prästgård har tidigare varit upptagen på en förteckning över objekt som skyddats enligt 1942 års lag om skydd för kulturhistoriskt märkliga byggnader. Vid inventeringen 1986 av länets prästgårdar bedömdes att de båda bostadsbyggnaderna och miljön har högsta kulturvärde, vilket innebär att den kan komma ifråga som byggnadsminne. Länsstyrelsen har den 3 juli 1992 väckt fråga om byggnadsminnesförklaring. Vid ett församlingsmöte den 13 september 1992 i prästgården har länsstyrelsen redogjort för motiven till och innebörden av en byggnadsminnesförklaring. Därefter har förslag till skyddsföreskrifter sänts ut på remiss 6 april 1993. Riksantikvarieämbetet och byggnadsnämnden i Töreboda har tillstyrkt förslaget. Skara stifts egendomsnämnd, Kyrkostyrelsen i Töreboda kyrkliga samfällighet och Fredsbergs församlingskyrkoråd har tillstyrkt förslaget och de föreslagna skyddsföreskrifterna med undantag för punkt 4. Dessa anser att pastoratets möjligheter att utnyttja en del av den gamla trädgården för att där kunna uppföra eventuell ny prästgård bör tillgodoses. Skaraborgs länsmuseum har tillstyrkt förslaget samt framfört synpunkter på en eventuell ny prästgårdsbyggnad i den f d trädgården. Läns museet anser att en sådan kan vara acceptabel under förutsättning att den

- dels placeras så att den underordnar sig den gamla gårdsbildningen och om möjligt med hänsyn till bevarade rester av den gamla trädgården,
- dels utformas med stor hänsyn till de äldre byggnadernas karaktär.

Med anledning av önskemålet om möjlighet till uppförande av en eventuell ny prästgård har beslutet kompletterats med ett tillägg om detta vari läns museets synpunkter om hänsyn också ingår.

Beskrivning

Fredsbergs prästgård består av manbyggnaden (1), västra flygein (2), östra flygein (3) och vedboden (4), allt inom en stor trädgård. Utanför och söder om prästgården ligger löneboställets boningshus med tillhörande ekonomibyggnader, tillkomna omkring 1920.

Manbyggnaden (1) är uppförd 1802 som ersättning för en äldre utdömd byggnad på samma plats som tillkom efter brand 1744. Den tillbyggdes och förlängdes åt väster i början av 1830-talet. Interiört har byggnaden förändrats vid flera tillfällen, varvid planlösningen delvis förändrats och kakelugnar tagit bort.

Den östra flygein (3) är prästgårdens äldsta byggnad. Den uppfördes av kyrkoherden Erik Afzelius omkring 1750. Dess nuvarande utformning anses härröra från en ombyggnad omkring 1820 varefter en viss modernisering har skett vid sekelskiftet 1900. I huset är idag inrymt ett skolmuseum och ett lanthandelsmuseum.

Den västra flygeln (2) anges vara uppförd 1875 och har inrymt drängstuga och vishusbod. Boddelen är ombyggd till garage. På fastigheten finns dessutom vedbod (4) från ca 1920 och en källare. Den omgivande trädgårdsanläggningen som finns dokumenterad 1917 är till större delen igenlagd och igenvuxen.

Motivering

Fredsbergs prästgård är en av länets bäst bevarade prästgårdsmiljöer. Tillsammans med omgivande bebyggelse - kyrka, löneboställe och skola - utgör den en särpräglad kulturhistoriskt värdefull miljö. Huvudbyggnaden och den östra flygeln har mycket högt kulturvärde. Den östra flygelns interiör är ovanligt välbevarad. Länsstyrelsen finner därmed att Fredsbergs prästgård har ett så betydande kulturhistoriskt värde att den kan anses som synnerligen märklig och därigenom uppfyller kraven för en byggnadsminnesförklaring enligt 3 kap 1 § lagen om kulturminnen m m.

Detta beslut gäller även om det överklagas.

Detta beslut kan överklagas hos kammarrätten, bilaga formulär nr 5.

I detta ärende har landhövdingen Bäckström beslutat och länsantikvarien Björkman varit föredragande. I handläggningen har även bitr. länsarkitekten Rasmussen och juristen Hedberg deltagit.

Birger Bäckström

Eva Björkman

Meddelande till inskrivningsmyndigheten vid Mariestads tingsrätt ofördröjligen efter det att beslutet vunnit laga kraft.

Kopia till

Riksantikvarieämbetet
Länsmuseet
Nordiska museet
Byggnadsnämnden i Töreboda kommun
Skara stifts egendomsnämnd
FBM
MMA-plan
Registret
Kme

